

HOME

NIEUWS

SPORT

MEDIA

DOSSIERS

FILM

KUNST

MUZIEK

THEATER

BOEKEN

ETEN EN DRINKEN

WONEN

MENINGEN

DE KRANT

ARCHIEF

- Site
 Krant

ok

SITEMAP

Kent de boom zijn appels?

Vaders kunnen nooit helemaal zeker zijn van hun vaderschap. Het eerste wat het kraambezoek roept, is steevast dat het kind zo op hen lijkt, maar dat kan het bezoek, zegt de wetenschap, helemaal niet beoordelen.

Mensenbaby's zijn zelfs uitzonderlijk goed in het verbergen van hun afkomst - ze hebben in Europa bijna allemaal blauwe ogen en blonde haren - want dat verhoogt de kans dat ze door de heer des huizes worden geaccepteerd ook al was een andere man de biologische vader. Mannen zijn wat dat betreft gemakkelijk voor de gek te houden. Vreemd genoeg zou die goedgelovigheid ook in hun eigen belang kunnen zijn, blijkt uit berekeningen van Paola Bressan van de universiteit van Padua, binnenkort te publiceren in de *Acta ecologica*.

Bressan heeft zich aan een bekende sociobiologische puzzel gezet wie heeft het meeste voordeel van 'verborgen vaderschap'? De moeder, uiteraard: dan hoeft niemand te weten dat ze naar betere genen op zoek is gegaan dan die van haar echtgenoot. Die echtgenoot wil het graag weten als hij de vader is, maar hij heeft minder behoefte aan traceerbaarheid als hijzelf is vreemdgegaan - dan zorgt een andere man voor een kind van hem. En het kind houdt zich het liefst verre van een eventuele discussie en blijft zo anoniem mogelijk: dat geeft de meeste kans om niet door een ongelovige echtgenoot buiten de deur gezet te worden.

Bressans analyse geeft een fraaie wiskundige behandeling van het probleem: hoe frequent moet overspel zijn om anonieme baby's evolutionair voordeel te geven? En waarom zouden mannen hun vrouw geloven als die zegt dat de baby zo op hem lijkt? Bressan rekent voor dat het ook voor een man voordelig is zijn vrouw te geloven: uiteindelijk wint hij meer door het risico te nemen dat hij andermans kind opvoedt dan door een eigen kind ten onrechte te verwerpen. Als de overspelfrequentie niet te hoog is, is dat de beste strategie: gewoon aannemen dat het kind op je lijkt.

Het is een interessante gedachte, die inderdaad gemeengoed is onder sociobiologen. En het klinkt ook logisch: een vader moet zijn kind herkennen, maar niet te goed, want dan wordt overspel onmogelijk.

Toch lijkt er één stap in de redenering te ontbreken - namelijk de eerste. Kan een vader bepalen of het kind op hem lijkt? Hoe lang bestaan er spiegels?

Het is voor ons misschien onvoorstelbaar, maar chimpansees en gorilla's weten natuurlijk volstrekt niet hoe ze er zelf uitzien. Ze kennen alle gezichten van de groep, behalve hun eigen. Hetzelfde geldt voor Neanderthalers, en tot voor kort ook voor *Homo sapiens*: de oudste spiegels, gevonden in Anatolië, dateren van 6000 voor

Christus. Dat is veel te kort voor enige evolutionaire pressie. Het maakt vaders, met andere woorden, volstrekt niet uit of kinderen hun ogen of hun oren hebben - dat kunnen ze toch niet beoordelen (waarschijnlijk zelfs niet mét spiegels, maar dat is een andere kwestie). Kinderen hoeven zich dus helemaal niets van het uiterlijk van hun vader aan te trekken.

HANS VAN MAANEN, 7-12-20

[terug](#) | [naar inhoud](#) | [naar boven](#)
